

Olea europaea subsp. europaea var. Sylvestris

κοινώς: αγριελιά

« αγριελιά» των αρχαίων (και κατά Ιπποκράτη)

η «κότινος» (στην Ολυμπία)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΕΛΙΑ

Από το 752 π.Χ. οι Ολυμπιακοί αγώνες ονομάζονταν «στεφανίτες».

Οι ολυμπιονίκες ελάμβαναν από μια αγριελιά, που την έλεγαν «καλλιστέφανον», κλάδον κοτίνου, που έκοβε με χρυσό δρεπάνι ένα παιδί, το οποίο είχε ζωντανούς και τους δυο του γονείς.

ΜΥΘΟΙ-ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΙΑ

Η ελιά (*Olea europaea* – Ελαία η ευρωπαϊκή) υπήρξε από την αρχαιότητα σύμβολο ειρήνης και νίκης.

Η Ειρήνη, κόρη του Δία και της Θέμιδας, εικονίζεται με κλαδί ελιάς. Οι αγγελιοφόροι που μετέφεραν μήνυμα για ανακωχή ή λήξη των εχθροπραξιών, μετέφεραν κλαδί ελιάς ► φράση: «φέρει κλάδο ελαίας».

Το περιστέρι, που άφησε ο Νώε μετά τον κατακλυσμό, επέστρεψε στην κιβωτό με κλαδί ελιάς στο ράμφος, ως σύμβολο ειρήνης και γαλήνης.

Με την ελιά η Αθηνά νίκησε τον Ποσειδώνα και έγινε η πολιούχος της Αθήνας. Η ήμερη ελιά (*Olea europaea subsp. europaea var. europaea*), η οποία φυτεύτηκε από την Αθηνά στην Ακρόπολη της Αθήνας ονομαζόταν 'Μορία Ελαία'. Στην Παλλάδα Αθηνά έκαψε διαρκώς το λυχνάρι με λάδι, όπως γίνεται σήμερα με τα καντήλια.

Η 'Μορία Ελαία' ήταν η πρώτη ήμερη ελιά που απέκτησε η πόλη. Όποιος θα έκανε κακό σε αυτήν θα θανατωνόταν. Από το ιερό αυτό δένδρο προήλθαν και οι άλλες ιερές 'Μοριαί Ελαίαι' της Αθήνας, των οποίων κλάδους κρατούσαν στα Παναθήναια (Αριστοτέλης, Ξενοφών). Από το ίδιο δένδρο επίσης προήλθε και η καλλιέργεια της ελιάς στην υπόλοιπη Ελλάδα (Ηρόδοτος, Αιλιανός, Σοφοκλής).

Στην Ολυμπία, το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία, ήταν στολισμένο με στεφάνι ελιάς.

Οι θεές χρησιμοποιούσαν αλοιφή από λάδι ελιάς.

Η Ήρα, όταν θέλησε να κατακτήσει τον Δία, αλείφθηκε με μυρωμένο λάδι.

Μέχρι τα Ομηρικά χρόνια χρήση του λαδιού γινόταν περισσότερο από πλουσίους και ευγενείς που διέθεταν πανάκριβα μύρα.

Οι αλείπτες άλειφαν με λάδι το σώμα των αθλητών και μάλαζαν τους μυς.

Το λάδι ήταν μέσο για δημιουργία αρωμάτων αλλά και φαρμακευτικών αλοιφών και γενικότερα φαρμάκων.

Γενικότερα χρησιμοποιούνταν οι καρποί ως βρώσιμοι, ή για παραγωγή λαδιού βρώσιμου, λαδιού για επάλειψη, για αρώματα-φάρμακα-αλοιφές, λαδιού για φωτισμό αλλά και το ξύλο για καύσεις και κατασκευές.

Το λάδι ήταν ιερό για τους Εβραίους. Οι βασιλείς και οι ιερείς ονομάζονταν κεχρισμένοι , γιατί κατά την ανακήρυξή τους γινόταν επάλειψή τους με λάδι.

Στην ορθόδοξη εκκλησία με λάδι γίνονται τα μυστήρια του χρίσματος και της βάπτισης.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ

Ο Ιπποκράτης χρησιμοποιούσε την «αγριελαία» για πλύσεις γεννητικών οργάνων σε εμπύρετη μητρορραγία. Χρησιμοποιούσε από την ήμερη ελιά («ελαία»):

- τα φύλλα σε γυναικολογικές παθήσεις (*Περί Αφόρων*).
- τα φύλλα για υποκαπνισμό (*Περί Γυναικείας Φύσεως*).
- τον καρπό για τη λευκόρροια (*Περί Γυναικείων*).

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΑΓΡΙΕΛΙΑΣ

- κατά της υπέρτασης
- ως διουρητικό
- κατά της δυσκοιλιότητας
- ως τονωτικό (σε περιπτώσεις παρατεταμένης αδυναμίας του οργανισμού)
- κατά των αρθριτικών και των ρευματισμών
- στη δερματολογία (εκζέματα, ψωρίαση, εγκαύματα)
- σε τραυματισμούς και πληγές
- ως αντίδοτο σε δαγκώματα φιδιών και άλλων δηλητηριωδών ζώων

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ-ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΕΛΙΑΣ

- το λάδι της ελιάς έχει καταπραϊντική δράση και μειώνει τα επίπεδα της χοληστερόλης του αίματος

- εκχύλισμα φύλλων περιέχει ελαιοευρωπαϊνή που δρα κατά των βακτηρίων, των παρασίτων και των ιών
- εξωτερικά, ζεστό λάδι καταπραΰνει πόνους στο αυτί
- το λάδι είναι θρεπτικό (θερμιδικά), περιέχει βιταμίνες A, D, E και K
- το λάδι χρησιμοποιείται για περιποίηση σώματος, για ξηρό και ταλαιπωρημένο δέρμα, για την αντιμετώπιση ραγάδων και εύθραυστων νυχιών
- σε μάσκες μαλλιών, επανορθώνει ξηρές άκρες και αποκαθιστά την λάμψη στα μαλλιά
- καταστέλλει τη δράση των ελεύθερων ριζών και αυξάνει την ελαστικότητα της επιδερμίδας.
- τα φύλλα ομοίως καταστέλλουν τη δράση των ελευθέρων ριζών, μαλακώνουν και αναπλάθουν το δέρμα